

Osnovna škola	Klinča Sela
Nastavni predmet	Katolički vjeronauk
Vjeroučitelj	Josip Kunac, <i>prof.</i>
Razredni odjel	6. razred
Redni broj pripreme	44.
Nastavna cjelina / tema	V. ISUS KRIST – OSLOBODITELJ
Nastavna jedinica / podtema	6. Posljednja večera

Odgojno-obrazovni ishodi učenja:

OŠ KV A.6.2. Učenik analizira odabrane biblijske novozavjetne tekstove (književna vrsta, temeljni sadržaj, likovi).

OŠ KV A.6.2. Učenik otkriva dublju životnu poruku biblijskih tekstova.

OŠ KV B.6.2. Učenik prepoznaje u Isusu Kristu Osloboditelja koji riječima i djelima pokazuje istinski put slobode i spasenja.

OŠ KV B.6.2. Učenik analizira poruke i vrijednosti koje vode do istinske i pune slobode.

OŠ KV C.6.1. Učenik uočava originalnost Isusove poruke i njegova odnosa prema čovjeku.

OŠ KV C.6.2. Učenik uviđa povezanost ljubavi, odgovornosti i slobode.

Ključni pojmovi	Posljednja večera, Pasha, Euharistija, Veliki četvrtak, pranje nogu, služenje, nova zapovijed, ljubav, svećenički red, Tijelovo
Središnje / problemsko pitanje	Kako Posljednja večera pokazuje da se Isus daruje svojim učenicima i poziva ih da Euharistiju, ljubav i služenje žive danas?
Nastavne metode	rad s udžbeničkim i biblijskim tekstom, čitanje s oznakama, uspoređivanje, razgovor, rad s videom, analiza umjetničkoga djela, problemski zadatci, vizualno organiziranje i crtanje
Oblici rada	frontalni rad, individualni rad, rad u paru, rad u skupinama, mješoviti rad
Nastavna sredstva	udžbenik, radna bilježnica, digitalni udžbenik, bilježnica, računalo i projektor, videozapis, biblijski tekstovi, umjetničke reprodukcije, radni predlošci, kartice, bojice i papir
Međupredmetne poveznice	Učiti kako učiti: uku A.3.3., uku C.3.3.; Hrvatski jezik: OŠ HJ A.6.1., OŠ HJ A.6.2.; Likovna kultura: OŠ LK A.6.2., OŠ LK B.6.1.; Informatika: C.6.1.

Vrednovanje:

Vrednovanje za učenje: praćenje razumijevanja glavnog teksta, biblijskih ulomaka i videozapisa, razlikovanja Isusovih riječi, gesta služenja i dara Euharistije te povezivanja Posljednje večere s konkretnom ljubavlju i služenjem.

Vrednovanje kao učenje: samoprocjena koliko učenik može objasniti značenje Euharistije, pranja nogu i nove zapovijedi te prepoznati kako se Isusov primjer može živjeti danas.

Vrednovanje naučenoga: kratka formativna provjera glavnih događaja Posljednje večere i njihovih poruka; formalno brožano vrednovanje nije predviđeno.

TIJEK NASTAVNOGA SATA

I. UVODNI DIO – DOŽIVI (približno 7–10 minuta)

Uvodna molitva:

Oče naš...
ili:

Isuse, hvala Ti što si na Posljednjoj večeri pokazao koliko nas ljubiš. Nauči nas primati Tvoj dar u Euharistiji, služiti jedni drugima bez oholosti i ljubiti kao što si Ti ljubio nas. Daj da Tvoje riječi postanu naš život. Amen.

Alternativa: Vjeroučitelj će pročitati: „Primjer sam vam dao da i vi činite kao što ja vama učinih.“ (Iv 13,15). Učenici deset sekundi ostaju u tišini i u sebi izaberu jednu riječ iz rečenice koju žele zapamtiti.

Povezivanje s prethodnim satom / pregled domaće zadaće:

Učenici daju vjeroučitelju na uvid domaću zadaću od prošloga susreta:

„Učenici će riješiti, ili dovršiti rješavanje RB, str. 72–73.“

Ili:

„Učenici će odabrati jedno Isusovo čudo i u pet rečenica napisati: nevolja – Isusovo djelovanje – promjena – reakcija ljudi – poruka za vjeru.“

Motivacija:

Učenici će promotriti 3 ilustracije: KRUH – UBRUS – SRCE. Učenici pojedinačno zapisuju što bi te tri slike mogle imati zajedničko. U paru biraju jednu pretpostavku i kratko je obrazlažu.

Rješenje: KRUH može upućivati na blagovanje i Euharistiju; UBRUS na pranje nogu i služenje; SRCE na novu zapovijed ljubavi. Sve tri slike povezuju se s Posljednjom večerom i Isusovim darivanjem sebe.

KRUH

UBRUS

SRCE

Radni predložak:

KRUH	UBRUS	SRCE

Razgovor:

- Što se događa kada ljudi zajedno lome kruh i dijele stol? (Stvara se zajedništvo i dijeljenje.)
- Zašto je pranje nećijih nogu u Isusovo vrijeme bilo znak služenja? (Pranje nogu bilo je znak gostoprimstva, a u imućnijim kućama taj su neugodan posao često obavljali sluge ili robovi. Isus kao Učitelj svjesno preuzima ulogu poniznoga služitelja.)
- Kako se ljubav može pokazati djelom, a ne samo riječima? (Pomoći, oprostiti, dati prednost drugomu, biti prisutan.)
- Što bi se moglo dogoditi kada se kruh, služenje i ljubav nađu u istom događaju? (Uvod u temu Posljednje večere.)

Najava teme i središnjega pitanja:

Danas upoznajemo temu „Posljednja večera“. Isus se u posljednjem zajedničkom susretu s učenicima daruje u Euharistiji, pere im noge i daje novu zapovijed ljubavi. Istraživat ćemo: Kako *Posljednja večera* pokazuje da se Isus daruje svojim učenicima i poziva ih da Euharistiju, ljubav i služenje žive danas?

II. SREDIŠNJI DIO – OTKRIJ I POVEŽI (približno 27–30 minuta)

Napomena o izboru aktivnosti: Aktivnosti u nastavku predstavljaju prijedloge i mogućnosti izbora. Nije predviđeno da se sve provedu u jednom nastavnom satu. Vjeroučitelj odabire aktivnosti prema odgojno-obrazovnim ishodima, raspoloživom vremenu, osobitostima razreda, dostupnoj opremi i potrebama učenika.

Aktivnost 1: Obrada teksta / sadržaja (individualni rad, rad u paru i zajednička provjera, 13 minuta)

Učenici će pročitati tekst „Posljednja večera“, udžbenik, str. 50. Tijekom čitanja uočavaju: riječi koje Isus izgovara; geste kojima služi; dar koji ostavlja učenicima. U paru uspoređuju zapažanja i u tablicu upisuju po jedan najvažniji primjer. Na kraju zajednički oblikuju rečenicu: „Na Posljednjoj večeri Isus...“

Rješenje: RIJEČI – „Ovo je tijelo moje“, „Ovo je krv moja“, „Ovo činite meni na spomen“, nova zapovijed ljubavi; GESTE – pere noge, lomi kruh, daje čašu; DAROVI – Euharistija, primjer služenja i zapovijed ljubavi. Mogući sažetak: Na Posljednjoj večeri Isus se daruje i uči učenike da ljube i služe.

Radni predložak:

RIJEČI	GESTE	DAROVI
_____	_____	_____
_____	_____	_____

Na Posljednjoj večeri Isus _____

Ili:
Učenici će pročitati tekst, odgovoriti na pitanja i promatrati shematski prikaz glavnih poruka Posljednje večere.

Razgovor:

- Zašto je neobično da Gospodin i Učitelj pere noge učenicima? (Preuzima posao sluge i pokazuje da se veličina vidi u služenju.)
- Koji je židovski blagdan bio okvir Posljednje večere? (Pasha.)
- Što Isus čini s kruhom i čašom? (Blagoslivlja, daje učenicima i povezuje ih sa svojim tijelom i krvlju.)
- Što učenici trebaju nastaviti činiti nakon Posljednje večere? (Slaviti Euharistiju, ljubiti i služiti poput Isusa.)

Shematski prikaz i ključni naglasci:

KRUH I ČAŠA	UBRUS I VODA	NOVA ZAPOVIJED
-------------	--------------	----------------

EUHARISTIJA	SLUŽENJE	LJUBAV
„Ovo činite meni na spomen.“	„Primjer sam vam dao.“	„Ljubite jedni druge.“

Kršćanski naglasak: Na Posljednjoj večeri Isus ne ostavlja učenicima samo uspomenu, nego daruje samoga sebe i pokazuje put učenicima. U Euharistiji ostaje prisutan pod prilikama kruha i vina; pranjem nogu pokazuje da se autoritet živi kao služenje; novom zapovijedi uči da se pripadnost njemu prepoznaje po ljubavi. U katoličkoj vjeri Posljednja večera povezana je i s ustanovljenjem svećeničkoga reda.

Aktivnost 2: Video – Posljednja večera (frontalni rad i individualni odgovor, 8 minuta)

Učenici će pogledati videozapis „Posljednja večera“. Prije gledanja dobivaju tri riječi: STOL – UBRUS – KRUH. Tijekom gledanja uz svaku riječ bilježe što ona otkriva o Isusu. Nakon videa u paru biraju jednu scenu koja najbolje pokazuje Isusovo darivanje.

Rješenje: STOL – zajedništvo i Pasha; UBRUS – Isus služi i pere noge; KRUH – Isus se daruje u Euharistiji. Prihvatljive su različite odabrane scene uz obrazloženje.

Posljednja večera; 5:55; Izvor: Duhovna Hrana; YouTube

Radni predložak:

STOL	UBRUS	KRUH
_____	_____	_____

Aktivnost 3: Pasha i Posljednja večera – što je povezano? (rad u paru, 7 minuta)

Rad u paru. Učenici će iz glavnog teksta izdvojiti što saznaju o Pashi i što Isus čini na Posljednjoj večeri. U tablicu upisuju po dvije riječi u svaki stupac te jednom rečenicom objašnjavaju povezanost. Vjeroučitelj kratko podsjeća da je Pasha bila spomen oslobođenja Izraelaca, a Isus u okviru pashalne večere ustanovljuje Euharistiju.

Rješenje: PASHA – spomen oslobođenja, zajedničko blagovanje; POSLJEDNJA VEČERA – kruh i čaša, Isus se daruje; POVEZANOST – blagovanje, spomen i oslobođenje. Isus u Euharistiji daje sebe za spasenje ljudi.

Radni predložak:

PASHA	ZAJEDNIČKO	POSLEDNJA VEČERA
_____	_____	_____
_____	_____	_____

Aktivnost 4: Ustanovljenje Euharistije – četiri glagola (individualni rad i rad u paru, 7 minuta)

Učenici će pročitati ulomak iz digitalnog udžbenika. U tekstu uočavaju četiri glagola koji opisuju Isusov čin s kruhom: UZE – ZAHVALI – RAZLOMI – DADE. Zatim izdvajaju dvije rečenice koje govore što kruh i čaša znače te odgovaraju što znači Isusov poziv „Ovo činite meni na spomen.“

Rješenje: Glagoli: uze, zahvali, razlomi, dade. Kruh: „Ovo je tijelo moje koje se za vas predaje.“ Čaša: „Ova čaša novi je Savez u mojoj krvi koja se za vas proljeva.“ Poziv „Ovo činite meni na spomen“ povezuje Posljednju večeru sa slavljenjem Euharistije u Crkvi.

USTANOVLJENJE EUHARISTIJE – VEČERE GOSPODNE – Lk 22,19–20

I uze kruh, zahvali, razlomi i dade im govoreći: »Ovo je tijelo moje koje se za vas predaje. Ovo činite meni na spomen.« Tako i čašu, pošto večeraše, govoreći: »Ova čaša novi je Savez u mojoj krvi koja se za vas proljeva.«

Radni predložak:

UZE	ZAHVALI	RAZLOMI	DADE
Što kruh i čaša znače? _____			

Što znači Isusov poziv „Ovo činite meni na spomen.“? _____			

Aktivnost 5: Isus pere noge učenicima – od iznenađenja do primjera (rad u skupinama, 10 minuta)

Rad u skupinama. Učenici će pročitati tekst iz digitalnog udžbenika. Svaka skupina prati jedan sloj teksta: 1. što Isus čini, 2. kako Petar reagira, 3. što Isus objašnjava, 4. što učenici trebaju činiti. Na kraju skupine slažu zajednički slijed: USTAJE – UZIMA UBRUS – PERE NOGE – PETAR SE OPIRE – ISUS OBJAŠNJAVA – DAJE PRIMJER.

Rješenje: Isus svjesno zauzima mjesto sluga, pere učenicima noge i pokazuje da Učitelj i Gospodin služi. Petar se isprva opire. Isus na kraju izričito kaže: „Primjer sam vam dao da i vi činite kao što ja vama učinih.“

ISUS PERE NOGE UČENICIMA – Iv 13,1–17

Bijaše pred blagdan Pashe. Isus je znao da je došao njegov čas da prijeđe s ovoga svijeta Ocu, budući da je ljubio svoje, one u svijetu, do kraja ih je ljubio. I za večerom je davao već bio ubacio u srce Judi Šimuna Iškariotskoga da ga izda. A Isus je znao da mu je Otac sve predao u ruke i da je od Boga izišao te da k Bogu ide pa usta od večere, odloži haljine, uze ubrus i opasa se. Nalije zatim vodu u praonik i počne učenicima prati noge i otirati ih ubrusom kojim je bio opasan.

Dođe tako do Šimuna Petra. A on će mu: »Gospodine! Zar ti da meni pereš noge?« Odgovori mu Isus: »Što ja činim, ti sada ne znaš, ali shvatit ćeš poslije.« Reče mu Petar: »Nećeš mi prati nogu nikada!« Isus mu odgovori: »Ako te ne operem, nećeš imati dijela sa mnom.« Nato će mu Šimun Petar: »Gospodine, onda ne samo noge nego i ruke i glavu!« Kaže mu Isus: »Tko je okupan, ne treba drugo da opere nego noge – i sav je čist! I vi ste čisti, ali ne svi!« Jer znao je tko će ga izdati. Stoga je i rekao: »Niste svi čisti.« Kad im dakle oprao noge, uze svoje haljine, opet sjede i reče im: »Razumijete li što sam vam učinio? Vi me zovete Učiteljem i Gospodinom. Pravo velite jer to i jesam! Ako dakle ja – Gospodin i Učitelj – vama oprah noge, treba da i vi jedni drugima perete noge. Primjer sam vam dao da i vi činite kao što ja vama učinih.« »Zaista, zaista, kažem vam: nije sluga veći od gospodara niti poslanik od onoga koji ga posla. Ako to znate, blago vama budete li tako i činili!«

Radni predložak:

ŠTO ISUS ČINI?

PETROVA

ISUSOVO

ŠTO UČENICI

	REAKCIJA	OBJAŠNENJE	TREBAJU?
_____	_____	_____	_____
_____	_____	_____	_____

Aktivnost 6: Moć ili služenje? (rad u paru, 7 minuta)

Učenici će pročitati kratki tekst iz udžbenika o služenju i citat Visariona Grigorjeviča Bjelinskoga. U paru u dva stupca razvrstavaju ponašanja koja pokazuju GOSPODARENJE i SLUŽENJE. Zatim biraju jednu rečenicu iz teksta koja im najbolje objašnjava Isusov primjer.

Rješenje: GOSPODARENJE: tražim prvo mjesto, koristim druge, namećem se. SLUŽENJE: pomažem, slušam potrebu drugoga, dajem prednost, opraštam, činim dobro iz ljubavi. Isus pokazuje da prava veličina nije u vlasti nad drugima, nego u ljubavi koja služi.

SLUŽENJE – PORUKA IZ UDŽBENIKA – str. 51

Isus nam primjerom daje snažnu poruku. On služi. Suvremeni svijet prezire služenje. No, čim se to više bježi od služenja biva ovisniji o mnogočemu. Isus nas poziva da služimo kod kuće, u učionici, u crkvi, na igralištu, svugdje. Ne služiti radi služenja, već iz ljubavi. Zato dopusti da drugi bude u pravu, pusti drugoga ispred sebe, pitaj bližnjega ima li kakvu potrebu i pomози konkretno, oprosti mu i budi milosrdan. Ovo je veliki evanđeoski izazov za nas, hoćemo li ga prihvatiti? Isus nam daje primjer. Mi vjerujemo Isusu i činit ćemo tako.

VISARION GRIGORJEVIČ BJELINSKI

„Prije samoljublja od svih je ljudskih strasti najznačajnija i najokrutnija – vlastoljublje.“

Radni predložak:

GOSPODARENJE	SLUŽENJE
_____	_____
_____	_____

_____	_____
-------	-------

Aktivnost 7: Nova zapovijed – kako se prepoznaje Isusov učenik? (individualni rad i razgovor, 6 minuta)

Učenici će pročitati Isusovu novu zapovijed iz udžbenika. U tekstu uočavaju riječ koja se ponavlja, izdvajaju mjerilo ljubavi i u jednoj rečenici odgovaraju po čemu se prema Isusu prepoznaje njegov učenik.

Rješenje: Ponavlja se riječ „ljubite / ljubavi“. Mjerilo je: „kao što sam ja ljubio vas“. Isusov učenik prepoznaje se po stvarnoj ljubavi prema drugima.

NOVA ZAPOVIJED – Iv 13,34–35

»Zapovijed vam novu dajem: ljubite jedni druge; kao što sam ja ljubio vas tako i vi ljubite jedni druge. Po ovom će svi znati da ste moji učenici: ako budete imali ljubavi jedni za druge.«

Po ovom će svi znati da sam Isusov učenik ako...

Aktivnost 8: Tri velika dara i zadaće Posljednje večere (rad u skupinama, 7 minuta)

Učenici trebaju povezati svaki dar s pripadajućim simbolom i odgovorom učenika: EUHARISTIJA – SVEĆENIČKI RED – BRATSKA LJUBAV I SLUŽENJE. Nakon slaganja svaka skupina jednom rečenicom objašnjava zašto Posljednja večera nije samo oproštajni obrok.

Rješenje: 1. Ustanovljenje Euharistije – kruh i čaša – slaviti i primati Kristov dar; 2. ustanovljenje svećeničkoga reda – služenje Crkvi i Euharistiji; 3. zapovijed o bratskoj ljubavi i služenju – ljubiti i konkretno služiti drugima. Posljednja večera učenicima ostavlja trajne darove i zadaće.

Radni predložak:

DAR / ZADAĆA	SIMBOL	MOJ ODGOVOR
EUHARISTIJA	_____	_____
SVEĆENIČKI RED	_____	_____
BRATSKA LJUBAV I SLUŽENJE	_____	_____

Aktivnost 9: Euharistija, Veliki četvrtak i Tijelovo – razjasni pojmove (rad u paru, 6 minuta)

Učenici će pročitati tri kratke definicije iz udžbenika i povezati pojam s objašnjenjem. Zatim u paru odgovaraju: što je sakrament, a što su blagdani povezani s Posljednjom večerom?

Rješenje: EUHARISTIJA – sakrament i znak Kristove trajne prisutnosti pod prilikama kruha i vina; VELIKI ČETVRTAK – blagdan kojim se slavi spomen Isusove Posljednje večere; TIJELOVO – blagdan povezan s Euharistijom i njezinim ustanovljenjem na Posljednjoj večeri.

Radni predložak:

POJAM	OBJAŠNJENJE
EUHARISTIJA	blagdan kojim se slavi spomen na Isusovu Posljednju večeru
VELIKI ČETVRTAK	blagdan kojim se slavi spomen ustanovljenja euharistije na Posljednjoj večeri
TIJELOVO	sakrament, znak Kristove trajne prisutnosti među učenicima pod prilikama kruha i vina

Aktivnost 10: „Ovo činite meni na spomen“ – od Posljednje večere do mise (individualni rad, 7 minuta)

Učenici će povezati četiri elementa Posljednje večere s onim što prepoznaju u slavlju mise. Ne traži se opis cijele mise, nego uočavanje kontinuiteta: zajednica – riječ – kruh i vino – blagovanje. U zadnjem retku pišu jednu rečenicu zašto je Euharistija za kršćane više od običnoga sjećanja.

Rješenje: Zajednica učenika → okupljena Crkva; Isusove riječi → navještaj i molitva Crkve; kruh i vino → euharistijski darovi; blagovanje → pričest. Euharistija je sakrament Kristove trajne prisutnosti i zajedništva s njim.

Radni predložak:

POSLJEDNJA VEČERA	U MISI PREPOZNAJEM
zajednica učenika	_____
Isusove riječi	_____
kruh i vino	_____
blagovanje	_____
Euharistija nije samo sjećanje jer _____	

Aktivnost 11: Sedam dana služenja – Isusov primjer u praksi (individualni rad, 8 minuta)

Učenici će osmisлити sedmodnevni plan malih djela služenja koja mogu stvarno učiniti u obitelji, župi, susjedstvu ili među prijateljima. Na satu ispunjavaju prva dva dana, a ostalo mogu dovršiti kod kuće. Djela trebaju biti konkretna, jednostavna i izvediva.

Rješenje: Primjeri: pomoći bez podsjećanja, nazvati usamljenu osobu, ustupiti svoje vrijeme, pomoći nekome ponijeti teret, saslušati bez prekidanja, podijeliti nešto svoje, oprostiti i učiniti prvi korak pomirenja.

Radni predložak:

DAN	DJELO SLUŽENJA	NAKON TOGA UOČIO/LA SAM...
1. dan	_____	_____
2. dan	_____	_____
3. dan	_____	_____
4. dan	_____	_____
5. dan	_____	_____
6. dan	_____	_____
7. dan	_____	_____

Aktivnost 12: Učimo iz umjetnosti *(rad u skupinama, 12 minuta)*

Rad u skupinama. Svaka skupina dobiva jednu reprodukciju. Najprije promatra djelo kao umjetničku cjelinu, a zatim ga povezuje s biblijskim tekstom. Skupine traže: 1. gdje je Isus, 2. što govore geste i pogledi, 3. kako boje i kompozicija naglašavaju poruku, 4. je li u središtu blagovanje ili služenje. Na kraju svaka skupina u jednoj minuti predstavlja jednu poruku slike.

Rješenje: Mogući zajednički zaključak: Umjetnici različito prikazuju isti otajstveni događaj. Na slikama Posljednje večere naglašeni su zajedništvo, kruh i čaša te Isus u središtu; na slikama pranja nogu naglašeni su poniznost, blizina i služenje. Umjetnički jezik pomaže uočiti da se Isusova ljubav pokazuje i darivanjem i služenjem.

Informativno o umjetnicima:

Ford Madox Brown (1821.–1893.) bio je engleski slikar blizak preraphaelitima (engleski umjetnički pokret iz sredine 19. stoljeća). Često je obrađivao biblijske, povijesne i moralne teme, s naglašenim detaljima i izražajnim likovima.

Đuro Seder (1927.–2022.) bio je hrvatski slikar, član skupine Gorgona i profesor Akademije likovnih umjetnosti u Zagrebu. U kasnijem stvaralaštvu često je slikao snažne, ekspresivne figuralne i biblijske prizore.

Philippe de Champaigne (1602.–1674.) bio je francuski barokni slikar rođen u Bruxellesu. Poznat je po portretima i religioznim djelima smirene, jasne kompozicije.

Vladimir Blažanović (1953.) hrvatski je akademski slikar koji je diplomirao na Akademiji likovnih umjetnosti u Zagrebu. Bavi se štafelajnim slikarstvom i zidnim tehnikama te je sudjelovao u mnogim projektima sakralne tematike.

Đuro Seder: Posljednja večera

Ford Madox Brown: Krist pere noge sv. Petru

Philippe de Champaigne: Posljednja večera

Vladimir Blažanović: *Pranje nogu*

Razgovor:

- Koji lik ili detalj najprije privlači pogled? (Odgovor ovisi o djelu.)
- Kako umjetnik rasporedom likova usmjerava pogled prema Isusu? (Geste, položaj za stolom, kontrast, središte kompozicije.)
- Kako se razlikuje atmosfera Posljednje večere od prizora pranja nogu? (Blagovanje i zajedništvo nasuprot poniznoj gesti služenja.)
- Koji detalj najbolje povezuje sliku s biblijskim tekstom? (Kruh, čaša, ubrus, posuda s vodom, Isusova gesta.)
- Što slika govori o Isusovoj ljubavi? (Daruje se, služi, okuplja i poziva učenike na isti put.)

Radni predložak:

1. Gdje je Isus? 2. Što govore geste i pogledi? 3. Kako boje i kompozicija naglašavaju poruku? 4. je li u središtu blagovanje ili služenje?

ULOGA	ŠTO RADIMO?	PORUKA DJELA
PROMATRAČ DETALJA	traži geste, boje i središte	

ZAPISNIČAR	bilježi opažanja skupine	
ČUVAR VREMENA	pazi na vrijeme	
IZVJESTITELJ	predstavlja jednu poruku	

Aktivnost 13: Tri dara – tri simbola *(individualni rad – crtanje bojicama, 9 minuta)*

Učenici će u tri polja nacrtati po jedan simbol Posljednje večere: 1. KRUH I ČAŠA – Euharistija; 2. UBRUS I POSUDA S VODOM – služenje; 3. SRCE / DVIJE RUKE – nova zapovijed ljubavi. Ispod svakoga crteža pišu najviše tri riječi poruke.

Radni predložak:

**U tri polja nacrtaj po jedan simbol Posljednje večere
i ispod napiši najviše tri riječi poruke.**

1. KRUH I ČAŠA	2. UBRUS I POSUDA S VODOM	3. SRCE / DVIJE RUKE

Mogući primjer rješenja:

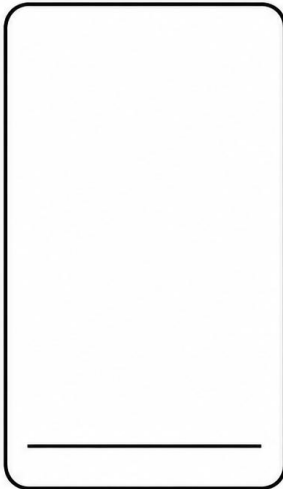
Aktivnost 14: Posljednja večera u četiri kadra (individualni rad – crtanje bojicama, 9 minuta)

Učenici će u četiri kadra nacrtati slijed: 1. ZAJEDNIŠTVO ZA STOLOM / PASHA; 2. ISUS PERE NOGE; 3. KRUH I ČAŠA – EUHARISTIJA; 4. NOVA ZAPOVIJED – LJUBAV I SLUŽENJE. Ispod svakoga kadra pišu najviše tri riječi poruke.

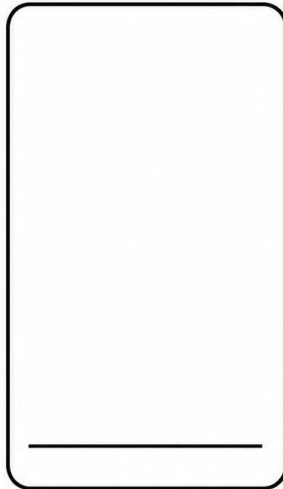
Radni predložak:

U četiri kadra nacrtaj slijed i ispod napiši najviše tri riječi poruke.

1. ZAJEDNIŠTVO ZA
STOLOM / PASHA

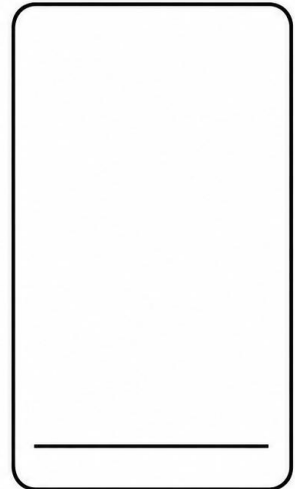
2. ISUS PERE NOGE

3. KRUH I ČAŠA –
EUHARISTIJA

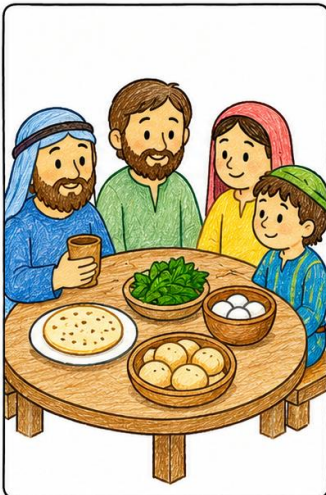

4. NOVA ZAPOVIJED –
LJUBAV I SLUŽENJE

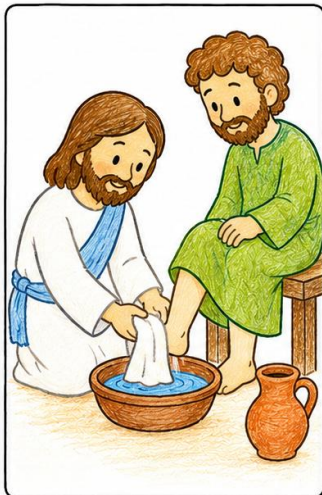

Mogući primjer rješenja:

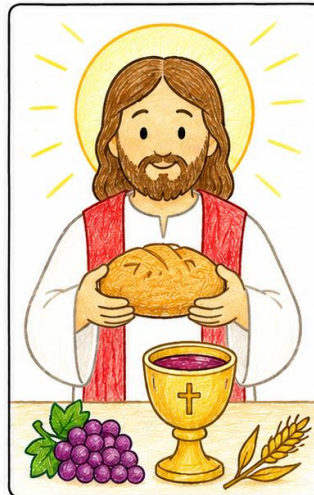
1. ZAJEDNIŠTVO ZA
STOLOM / PASHA

2. ISUS PERE NOGE

3. KRUH I ČAŠA –
EUHARISTIJA

4. NOVA ZAPOVIJED –
LJUBAV I SLUŽENJE

zajedno za stolom

ponizno pere noge

dar euharistije

ljubav i služenje

Aktivnost 15: Poučna priča (individualni rad i razgovor, 6 minuta)

Vjeroučitelj će pročitati poučnu priču.

Obiteljski ručak

Na obiteljskom ručku svi su čekali da baka iznese posljednje tanjure. Bila je umorna i nekoliko je puta sjela pa ponovno ustala po nešto što je nedostajalo. Marko je već posegnuo za najboljim komadom kolača, ali je primijetio da baka još nije ni sjela. Ustao je, donio joj čašu vode, poslužio ostale i tek se onda vratio na svoje mjesto. Nitko mu nije rekao da to učini. Kad ga je mlađa sestra upitala zašto se toliko trudi, odgovorio je: „Ako je netko cijelo vrijeme služio nama, red je da i mi malo služimo njemu.“ Baka se samo nasmiješila i napokon sjela za stol.

Razgovor:

- Što je Marko primijetio prije nego što je počeo jesti? (Da je baka umorna i da cijelo vrijeme služi drugima.)
- Zašto je njegovo djelo više od obične pristojnosti? (Sam je uočio potrebu i odlučio pomoći, bez naredbe i nagrade.)
- S kojom gestom Posljednje večere možemo povezati priču? (S Isusovim pranjem nogu i pozivom da učenici služe jedni drugima.)

Pouka: Isusovo služenje počinje ondje gdje primijetimo potrebu drugoga i bez traženja prvoga mjesta učinimo konkretno dobro.

Aktivnost 16: Zapišimo! (individualni rad uz zajedničku provjeru, 7 minuta)

Učenici će u bilježnicu prepisati i dopuniti sažetak ponuđenim riječima. Svaku riječ smiju upotrijebiti samo jednom.

Rješenje: 1. Pasha; 2. Euharistiju; 3. tijelo; 4. krv; 5. služenje; 6. ljubite; 7. svećenički red.

POSLEDNJA VEČERA

Ponuđene riječi: LJUBITE – PASHA – SVEĆENIČKI RED – KRV – SLUŽENJE – EUHARISTIJU – TIJELO

1. Posljednja večera bila je proslava _____.

2. Isus pod prilikama kruha i vina ustanovljuje _____.

3. Za kruh kaže: „Ovo je moje _____.“

4. Za čašu govori o svojoj _____ Saveza.

5. Pranjem nogu Isus pokazuje put poniznoga _____.

6. Nova zapovijed glasi: „_____ jedni druge.“

7. Katolička vjera Posljednju večeru povezuje i s ustanovljenjem _____.

Aktivnost 17: Radna bilježnica (individualni rad uz zajedničku provjeru, približno 10 minuta)

Učenici će uz pomoć vjeroučitelja rješavati RB, str. 74–75 (mogu biti i odabrani zadatci po želji).

Aktivnost 18: Formativna provjera – šest kratkih tvrdnji (frontalni rad i individualni odgovor, 6 minuta)

Učenici odgovaraju T – točno ili N – netočno. Netočne tvrdnje odmah usmeno ispravljaju.

- Posljednja večera bila je u okviru proslave Pashe. (T)
- Pranje nogu pokazuje da Isus smatra služenje nedostojnim učitelja. (N – upravo kao Učitelj služi i daje primjer.)
- Isus nad kruhom govori: „Ovo je tijelo moje koje se za vas predaje.“ (T)
- Nova zapovijed glasi da učenici trebaju ljubiti samo svoje prijatelje. (N – „Ljubite jedni druge; kao što sam ja ljubio vas.“)
- Euharistija je u udžbeniku opisana kao znak Kristove trajne prisutnosti pod prilikama kruha i vina. (T)
- Digitalni udžbenik među darovima Posljednje večere navodi Euharistiju, svećenički red te bratsku ljubav i služenje. (T)

Aktivnost 19: Digitalni zadatci (individualni rad ili rad u paru, 8 minuta)

Nedigitalna alternativa: Parovi dobivaju dvanaest kartica – šest pojmova i šest objašnjenja. Pojmove i poruke treba povezati, a zatim jedan par objasniti u jednoj rečenici.

POJAM	OBJAŠNENJE – IZMIJEŠANO
PASHA	sakrament Kristove trajne prisutnosti pod prilikama kruha i vina
PRANJE NOGU	„Ljubite jedni druge kao što sam ja ljubio vas.“
EUHARISTIJA	spomen oslobođenja i okvir Posljednje večere
NOVA ZAPOVIJED	Isus zauzima mjesto sluge i daje primjer
VELIKI ČETVRTAK	„Ovo činite meni na spomen.“
POSLEDNJA VEČERA	dan spomena Isusove Posljednje večere

Aktivnost 20: Mikropauza (frontalni rad, 2 minute)

Vjeroučitelj je koristi po želji u bilo kojem trenutku sata kada opadne koncentracija učenika. To može biti vic, zagonetka, pitalica, kratka šetnja po razredu, pokret ili druga pristojna aktivnost nevezana uz vjeronaučno gradivo.

Brzi ritam bez gradiva: vjeroučitelj napravi niz četiri zvuka – dva tiha pljeska, dodir klupe prstima, jedan pljesak. Učenici ponove. U drugom krugu vjeroučitelj promijeni redoslijed. Nakon dva kruga svi sjednu i nastavljaju rad.

III. ZAVRŠNI DIO – IZRAZI (približno 7–10 minuta)

Aktualizacija:

Vjeroučitelj će odabrati dva ili tri pitanja.

- Kako mogu pokazati da sam razumio Isusovo pranje nogu? (Konkretno služiti, primijetiti potrebu, ne tražiti uvijek prvo mjesto.)
- Što znači da je Euharistija trajni dar Posljednje večere? (Crkva je slavi po Isusovu nalogu „Ovo činite meni na spomen“ i u njoj prepoznaje Kristovu prisutnost.)
- Po čemu bi drugi trebali prepoznati Isusova učenika? (Po ljubavi koja se vidi u odnosima i djelima.)

Ili:

Na Isusovoj posljednjoj večeri uočavamo 3 važna elementa:

1. **Isus govori – riječ:** Što Isus izgovara na posljednjoj večeri?
2. **Isus služi apostolima:** Što Isus radi učenicima na posljednjoj večeri? (pere im noge)
3. **Isus daje učenicima jesti:** Što apostoli jedu na posljednjoj večeri? Što im Isus daje?

Uočite: Isus daje posljednje upute učenicima, a time i nama, koje su nam potrebne za život i život vječni:

1. Naše riječi trebaju biti dobre i lijepe, one koje oplemenjuju druge ljude i potiču ih na dobro.
2. Naš život treba biti u službi bližnjih, da smo drugima korisni, da pomažemo drugima
3. U našem životu trebamo blagovati Tijelo i Krv Isusovu u sv. Misi, tj. Euharistiji

Sinteza:

Učenici će izabrati jednu od tri rečenice i dovršiti je svojim riječima: „Ovo činite meni na spomen...” – „Primjer sam vam dao...” – „Ljubite jedni druge...”. Odgovor mora sadržavati što Isus čini i na što učenika poziva danas.

Rješenje: Primjeri: „Ovo činite meni na spomen” povezuje Posljednju večeru s Euharistijom; „Primjer sam vam dao” poziva da služimo drugima; „Ljubite jedni druge” pokazuje po čemu se prepoznaje Isusov učenik.

„Ovo činite meni na spomen...” / „Primjer sam vam dao...” / „Ljubite jedni druge...”

Zaključak vjeroučitelja: Na Posljednjoj večeri Isus učenicima pokazuje ljubav na tri načina: daruje se u Euharistiji, kao Gospodin i Učitelj zauzima mjesto sluga te daje novu zapovijed ljubavi. Zato kršćanski odgovor nije samo znati što se dogodilo, nego slaviti Euharistiju i živjeti služenje i ljubav u svakodnevnim odnosima.

Samovrednovanje:

Učenici će pogledati grafički prikaz i bez javnoga izjašnjavanja odabrati razinu koja najbolje opisuje njihovo trenutačno razumijevanje. Zatim u bilježnicu uz naslov sata nacrtaju malu točku u odabranoj boji ili samo zapamte svoj izbor.

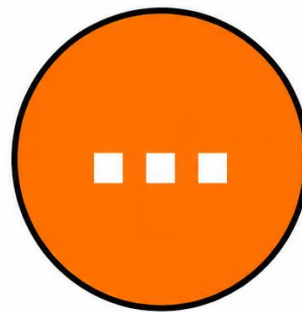
MOGU SAM OBJASNITI

Euharistiju, služenje i novu zapovijed

MOGU UZ MALO POMOĆI

Razumijem većinu, ali trebam jedan podsjetnik

TREBAM JOŠ POJAŠNENJA

Želim još jednom proći glavne poruke

Domaća zadaća:

Učenici će riješiti, ili dovršiti rješavanje RB, str. 74–75.

Ili:

Učenici će u četiri rečenice napisati: što Isus čini s kruhom i čašom – zašto pere noge – što nalaže novom zapovijedi – kako to mogu povezati sa svojim životom.

Izborna domaća zadaća: Učenici će tijekom sljedećih sedam dana provesti barem tri djela iz svojega plana služenja i uz svako napisati jednu kratku bilješku o iskustvu.

Završna molitva:

Isuse, hvala Ti za stol Posljednje večere, za kruh i čašu, za ubrus kojim si služio i za zapovijed ljubavi. Nauči nas primati Tvoj dar sa zahvalnošću, služiti bez traženja pohvale i ljubiti kao što si Ti ljubio nas. Amen.

ili:

Anđele, čuvaru mili...

ili:

Učenici će poslušati pjesmu „Anđele, čuvaru mili...“; 3:36; Autor: Marinko Grubešić; Izvor: YouTube

PREPORUČENI ODABIR ZA 45 MINUTA

Dio sata / odabrana aktivnost	Vrijeme
Uvod, pregled domaće zadaće, motivacija i najava teme	7 minuta
Aktivnost 1: Obrada teksta / sadržaja	9 minuta
Aktivnost 2: Video – Posljednja večera	7 minuta
Aktivnost 5: Isus pere noge učenicima	7 minuta
Aktivnost 12: Učimo iz umjetnosti	6 minuta
Aktivnost 16: Zapišimo!	4 minute
Završni dio	5 minuta

Ukupno: 45 minuta. Mikropauza se koristi samo po potrebi; tada se skraćuje predstavljanje skupina ili završna rasprava.

PRILOZI ZA BRZU UPORABU

Prilog 1: Kratka kontrolna lista za vjeroučitelja

- ☐ Mogu li učenici objasniti zašto je Posljednja večera povezana s Pashom?
- ☐ Mogu li prepoznati riječi i geste ustanovljenja Euharistije?
- ☐ Mogu li objasniti zašto Isus pere noge učenicima i što znači „Primjer sam vam dao“?
- ☐ Mogu li izreći novu zapovijed i povezati je s konkretnim djelom ljubavi?
- ☐ Mogu li navesti tri dara / zadaće Posljednje večere iz digitalnog udžbenika?
- ☐ Mogu li na umjetničkoj reprodukciji opisati barem jedan detalj koji naglašava Euharistiju, služenje ili ljubav?